שער מאמרי רשב"י — פרשת ואתחנן

שם בדרס"ב ע"ב וז"ל תא חזי ירושלים וציון דינא ורחמי (ד"ש דמ"ז ע"א) ואף על פי כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתיב בקרבך קדוש לא אבא בעיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה אימתי א"ר יהודה כד יתהדר מלכות בית דוד לאתריה לתתא כו'. א"ש רציתי לבאר המאמר הזה במקומו במסכת תעניות פרק ה' בד"ה וז"ל א"ר יוחנן אמר הקב"ה לא אבא בירושלים של מעלה עד שאבא בירושלים של מטה עכ"ל. אח"ך גמרתי ואמרתי יותר טוב להביאו במקומו ומקורו בס' הזוהר הקודם:

והענין הוא כי שתי נקודו' נמצאו בנקבה הנקראת מלכות האחד הוא היסוד שבה והשני הוא הטבור שבה כנז' בס' הזוהר בפ' תצוה והיסוד שבה כנגד ירושלים של מטה והטבור כנגד גן עדן של מטה ובז"א יש כמו כן עטרת היסוד שבו כנגד ירושלים של מעלה כמש"ה ירושלים הבנויה כעיר כו' והטבור שלו כנגד גן עדן של מעלה ובעת הזווג נובעין מיין נוקבין שבה לקבל מיין דכורין שבו ועתה בזמן הגלות אין לה כח להעלות מיין נוקבין לפי שהז"א נסתלק ממנ' בסוד מאנה להנחם על בניה כי איננו והנה מן אימא בא אליה מציאות הענין הנו' על ידי ז"א. ובשביל שלא יזדוג הז"א עם נוקביה ותהיה בריקנייא לכן נשבע הקב"ה שלא לתת כח ביסוד שלו להמשיך שפע וברכה במלכות עד אשר יתן לה כח להיות נובעת מיין נוקבין כדי לקבל דכורין וזהו סוד הצדיק אבד ולא כתיב אבוד או נאבד. גם זהו סוד והיה אור הלבנה כו' כי לעתיד לבא יוסיפו לכל אח' כפי כחו. א"ש וכת' אבא מארי זלה"ה שנראה לו שהדרוש הזה אינו מן הרב זלה"ה אלא להר"י ארזין ז"ל:

אמר שמואל הנה במאמר ר' אלעזר פתח שאו מרום עיניכ' וראו מי ברא אלה כו' והוא בפ' בראשית בס' הזוהר בד"א ע"ב שו' י' יש גילוי במאמר הזה שנשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה כו' ומצאת שם כי תדרשנו וכתבתי בשער זה בדף כ"א ע"ב:

שם בדרס"ו ע"א וז"ל תא חזי והיה שמא קדיש' מתתא לעילא ועל דא שדי אתרשים מלבר (ע"ב) לקבלי שמא דא והיה מכל סטרין מלגאו ומלבר (ש' ההקדמות דקכ"ד ע"ב ליקוטי תנ"ך איוב ע"פ והיה שדי בצרך) ענין זה יובן במ"ש הכתוב והיה שדי בצרך כו'. והענין הוא דע כי אימא עלאה נתפשטה תוך ז"א בסדר המוחין דז"א והנה לא נתפשטו בתוכו רק נצ"ח הוד יסוד בלבד והנצח שלה יש בו תלת פרקין ונתפשטו בשלשה ספירות קו ימין של ז"א שהם חכמה חסד נצח ושלשה פרקי ההוד שלה נתפשטו בקו שמאל דז"א שהם בינה גבורה הוד אבל היסוד שלה הוא קצר ובהיותו מתפשט בקו אמצעי דז"א אינו מגיע אלא עד החזה שבת"ת דז"א כמבואר אצלנו במקומו שיסוד אימא הוא בחינת אוירא ואינו דומה אל יסוד דכורא ולכן אין לו עיקר ונודע כי היסוד נקרא שדי ולעולם שם שדי הוא ביסוד. גם נודע כי ביסוד האשה יש שני צירי' ודלתות כמ"ש ז"ל. וציר בגמט' ש' ועם הד' הא' הרי שד וכן הציר והד' השנית שבצד שני הוא שד אחר ומהם נעשו שתי

שדיים בחזה דז"א ובבחינה זו נקרא שלי' העליון של הת"ת דז"א שדי. וזמש"ה והיה שדי בצרך כי מחמת הצירים הנז' נקרא שם שדי וזמ"ש כאן תא חזי והיה שמא קדישא כו' והי"ה מלבר שדי מלגאו פירוש כי בצד הזה שהוא בחי' שד"י דז"א שהוא בחזה שלו כנז' והוא מלגאו הנה כנגדו עומד' נוקביה מלבר מאחורוי בסוד שם והיה והוא תיבת והיה אם שמע כנודע והענין הוא כי אות ו' של שם זה הוא סוד ז"א הנקרא ו' וזאת ה' היא הכתר של נוקביה הנקראת ה' כנודע. ואח"כ הם תרין מוחין דילה שהם חכמה ובינה הנרמזין בשתי אותיות י"ה של והי"ה והרי נמצא כי מצד זה הוא שם שדי ומצד האחר הוא שם והי"ה:

(א"ש נלע"ד שנפל טעות קולמוס במ"ש והי"ה מלבר שדי מלגאו וצריך להגי' והי"ה מלגאו שדי מלבר כאשר בא בלשון המא' בזוהר ומדברי הרב ז"ל נראה דקפיד ואמר שבחינת שדי בז"א והוא מלגאו ובחינת נוקביה והי"ה מלבר. וקשה והנלע"ד לתקן הוא שמאחר שז"א הוא מכתי"ר את הנקבה והוא חופה עליה ונמצא והיה שהוא תיקון הנקבה מלגאו בגו ז"א ושדי שהוא תיקון ז"א מלבר לעשות לה מוחין ולתקן את הצלע ובזה ידרשו היטב דברי ס' הזוהר ודברי הר' ז"ל כנלע"ד):

שם בר"מ בדר"ע ע"ב וז"ל אפיקו חד רוחא טמירא ומלייא להוא גבילו דעפרא וקאים על רגליה כו' מאמר זה (ד"ש ע"ב) נתבאר למעל' בפ' קדושים דפ"ג ע"א בתוספתא וע"ש: